

Naročnina li
40 din, čet

Člana Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
nati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravištvu sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravištvu je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

29. števil.

Maribor, dne 7. marca 1924.

Letnik XVI.

Srbi in Bolgari

Nedavno je neki bolgarski narodni delavec naslovil odprto pismo na svojega sonarodnjaka Nikolo Pašiča. V tem pismu izraža Bugarin veselje, da se je možu bolgarskega pokoljenja, Nikoli Pašiču posrečilo skozi 25 let igrati vodilno in odločilno vlogo v sosednji državi, žalosti ga pa, ker je Pašičeva politika prepovedna z mržnjo do Bolgarije in ker zavrača vse, kar bi vodilo do zblizanja med narodi Jugoslavije in Bolgarije, ki so tudi Jugoslovani. — To pismo tudi povdarja, da se je v zadnjih letih od strani Bolgarov stavilo že mnogo ponudb za sporazum in dobro sosedstvo, ki pa v Beogradu niso bile sprejete. Nadalje se očita Pašičevi vladi, da je njena politika vodila že do treh vojn z Bolgarijo v veliko škodo Srbov in Bolgarov, tujcem pa v korist.

Sovraštvo med Srbi in Bolgari je že dolgotrajno, a ne smemo pozabiti, da vodi politiko Srbije in sedaj Jugoslavije že skozi 25 let Nikola Pašič, dočim so se režimi v Bolgariji že parkrat menjali. Iz tega, sledi, da je iz bolgarskega političnega življenja izginilo že mnogo sovražnikov Srbije in Srbov, dočim se pri nas zakleti sovražniki Bolgarije zbirajo še vedno okrog Pašiča. — Pašičevo sovraštvo do Bolgarije je zelo čudnega izvora. Ko so radikali vodili borbo proti absolutizmu Obrenovičev in ko je režim z najhujšim nasiljem udaril po opoziciji, je Pašič takoj zbežal na Bolgarsko ter si kot sonarodnjak pridobil zavetščice in celo gotovo pomoč bolgarske javnosti, potom katere je žugal vladi v Beogradu. Ko se je vrnil in prišel do moči in oblasti, je pa prav kmalu vzel v svoj politični program — agresivnost proti Bolgariji.

Srbski in bolgarski narod dolgo časa nista imela nobenega razloga za medsebojno sovraštvo in še le po prvih bojih, v katere je imperijalizem Beograda in Sofije vodil neme in pokorne mase, se je na obeh straneh začelo netili sovraštvo ter našlo tudi odziv v želji po osveti in po nadaljevanju zmagoslavja. Po skupni vojni proti Turkom so se zopet začeli bratomorni boji med Srbi in Bolgari, ker se oblastniki v Beogradu in Sofiji niso hoteli sporazumeti glede vojnega plena, — in svetovna vojna je končno še Bolgarijo pritegnila na stran Nemčije, Avstrije in Turčije ter ji odločila krvniško delo nad zasedeno mučeniško Srbijo. Do te uloge in do tega dela je privedla Bolgarijo njena dinastija Koburžanov — tujcev, ki so jih tuji ustoličili in potom katerih so tudi tuji — Nemci razpolagali z Bolgarijo in bolgarskim narodom. Po zasedeni Srbiji je bolgarska soldateska izvrševala strašna nasiljstva, a ne smemo pozabiti, da bi kaj podobnega počel tudi srbski vojak na povelje in pritisk svojih višjih, če bi bila vojna sreča Srbe postavila za vojaško okupacijsko oblast premagane Bolgarije.

Po vojni je bolgarski narod pregnal absolutističnega vladarja Ferdinanda Koburga, ki se še sedaj ne more vrniti, pri nas je pa še Nikola Pašič vedno voditelj državne politike. Ali ne sledi iz tega, da se pri nas sovraštvo med Srbi in Bolgari širi, v Bolgariji pa pokopava? Po odstranitvi carja Ferdinanda in njegovega kabineta so šli v Bolgariji še dalje: seljaške mase, ki so bile od prejšnjega režima tlačene in zapeljane, so se polastile državne oblasti in zemljoradniška vlada Stambolijskega se je več let trudila, da pokoplje preteklost, ter da izruje predvsem nasilno in zlobno vcepjeno sovraštvo do Srbije. To je težko, ker sovraštvo vedno zopet vskipi ob grobovih. Stambolijski je priporočal Beogradu: Pozabimo na sovraštvo ob grobovih v zavesti, da mi, današnji ljudje teh žrtev nismo morili in teh grobov nismo skopali. Z zločini vred odpravimo tudi sovraštvo ter sklenimo za bodočnost iskrene, bratske sporazume. — V Beogradu so pa začeli v njegovo iskrenost in poštenost še le potem verovati, ko je sam legel v grob kot mučeniška žrtev bolgarske gosposke reakcije.

Vsled nezaupanja in zagrizene mržnje nosi Beograd precej krivde na tragičnem koncu Stambolijskega in tudi na tem, da pridobiva danes v Bolgariji medin predvojna oblastniška družba že precej vpliva in veljave. Če bi se Beograd pravočasno sporazumel s prejšnjo bolgarsko zemljoradniško vlado glede Makedonije, bi pokret makedonskih komitov ne zavzel sedanje razmaha in voditelj bolgarskega kmetijskega ljudstva: Stambolijski, Daskalov, Duparinov, Dimitrov, Malev, Kolačev itd. bi še danes živeli, vodili Bolgarijo kot miroljubno bratsko državo in ne bi trohneli v zemlji kot zločinski umorjene žrtve gosposke reakcije, ki je gotovo lahko tudi nam nevarna.

Kar je, je, — se navadno reče po vsaki napaki in zmoti in če bi se že na vse pozabilo, kar se je od beograjske strani pokvarilo glede odnošajev med Jugoslavijo in Bolgarijo, se moramo vendar resno vprašati z ozirom na bodočnost: kje je vzrok vednih sporov z Bolgarijo in kako bi se dali doseči pravi odnošaji dobrih sosedov, če že ne prijateljev in bratov? — Da je med bolgarsko gospodo, ki je izpodrinila na divjaško-

zarotniški način zemljoradniško vlado, mnogo starega sovraštva do Srbije in mnogo imperijalizma je gotovo, gotovo je pa tudi to, da Beograd slabo ravna z Makedonijo in da ni zastoj kakih 300.000 Makedoncev emigriralo v Bolgarijo. Nadalje je gotovo, da se vedne beograjske obtožbe bolgarskih nakan, grožnje in sumničenja nekaj izzivalnega in tudi škodljivega, ker spravljajo predvsem našo državo v slabo luč pred svetom, ko kliče Bolgarija mednarodno preiskovalno komisijo, Beograd se pa za to ne zmeni ter naprej razpošilja svoja senzacionalna poročila. To se obsoja celo v Franciji, ki je bilo svojčas velesrbskemu režimu dovolj naklonjena.

Tako na primer piše tuluški «Le Télégramme» o radikalnem režimu, da je orientiran popolnoma napram Orientu. Ta režim se je zadnje čase zvezal z italijanskim imperijalizmom, prepuščajoč mu ves Jadran, to je Slovence in Hrvate, zato, da se polasti Soluna. Ker mu je pri tem Bolgarija na poti, si Pašič izmišljuje nemire v Bolgariji in komitaške akcije, namesto, da bi astvaril prijateljsko razmerje do svojega sosesa, ki uživa tako prijateljstvo Francije kakor Anglije. Francoski list se tolaži s tem, da bo tega režima najbrž kmalu konec in da ga nadomesti vendar enkrat bolj demokratična in resnično jugoslovanska vlada.

S tem so pogodili tudi Francozi pravi odgovor! — Naši državi je tudi glede odnošajev do Bolgarije potrebna resnična demokratična in resnično jugoslovanska vlada, ki bo prosta starega, zakrknjenega sovraštva do Bolgarije ter upravičena nastopiti v imenu vseh Jugoslovancev, ki tvorijo državo SHS. Taka vlada bo znala zadovoljiti z dobro upravo, redom in pravico, človečanstvom in kulturo tudi Makedonijo in Makedonce ter vzpostaviti dobre odnošaje s sosedi. Če bi pa Bolgarija iz starega sovraštva pod nazadnjaškim režimom res nekaj snovala proti nam, potem bi tudi samo taka vlada zamogla pravilno in uspešno nastopiti.

Politični položaj.

Vprašanje opozicijskega bloka. Opozicijski blok dela radikalni vladi velike skrbi in za to se radikali trudijo na vso moč, da bi napravili še zadnji čas nekaj zmede v javnosti in po mogočnosti tudi med samim blokom. Raznesli so vest, da predsednik skupščine Ljuba Jovanović uspešno konferira z Jugoslovanskim klubom in da bo ta mogoče tudi pripravljen za ceno raznih koncesij v Sloveniji izstopiti iz bloka. Nadalje se trdi, da je v Radičevi stranki malo volje za odbud v Beograd. Tajnik HRSS dr. Krnjevič to zanika ter označuje za radikalno mahinacijo, ko na plenarni seji v nedeljo od 30 poslancev vendar nihče ni nastopil proti nameni iti v Beograd in se je le o tem razpravljalo, kako se naj to izvrši. Tudi Radič odobrava vse sklepe plenuma. Vprašanje, kdaj naj nastopijo v parlamentu z ostalo opozicijo tudi Radičevi poslanci, še sicer ni rešeno, ker je odvisno od verifikacije, gotovo pa je, da ne bo bloku povzročilo nobenih težav ali celo nespazumljenja. — Ljuba Davidović je izjavil: Opozicijski blok je danes gotova stvar. Nobena intriga ga ne more več preprečiti in radikali se trudijo zaman. Med opozicijskimi skupinami je dosežen glede skupnega nastopa popoln sporazum. Ako se z radikalne strani govori, da obsojajo v demokratskem klubu nasprotno in se konstatirajo nesoglasja med menoj in Sv. Pribečevićem, moram reči, da so te govornice prozorne izmišljotine. V demokratskem klubu vlada popolna solidarnost in vsi se zavedamo svoje dolžnosti, da treba zrušiti sedanji radikalni režim. Ni dvoma, da bo radikalna vlada padla. V naših rokah je, da izberemo pravi trenutek. Grožnje, da bodo radikali preprečili verifikacijo radičevskih nespornih mandatov, so prazne. — Verifikacija je pri nespornih mandatih vprašanje desetih minut in izgovor, da poslovnik ne dopušča v toku budžetne razprave sklepanja o drugih predlogih, je neresno izmikanje, ki seveda ne bo držalo niti trenutek. — Ta izjava je mogoče glede razmer v demokratski stranki precej optimistična. Pribečević s svojim ožjim krogom še vedno vodi razne razgovore z radikali, stopil bi z njimi gotovo tudi v tesnejše stike, če bi vedel, na koliko poslancev v klubu lahko računa, in seja širšega odbora demokratske stranke, ki bo končno sklepala o parlamentarni akciji Demokratskega kluba, je določena še le na 16. t. m.

Kako minister in vladni poslanci dementirajo? — Glede razkritja hrvatskega narodnega zastopstva o tajnih točkah rimskega pakta sta v skupščini govorila dva radikalna poslanci in končno še zunanji minister dr. Ninčić, ki je zavračal zagrebške trditve na ta način, da je napačen Radiča in Hrvate ter z lepimi besedami razkladal, kako so se srbski politiki vedno brigali tudi za hrvatske in slovenske interese. Na to je pripomnil dr. Hohnjec: To je samo teorija. Kakšna je pa vaša praksa, nam kaže Trst, Zadar, Gorica in Reka. Najboljši do-

kaz je še Reka in rimski sporazum. Ni dostojno, če govori minister brez argumentov. Tako lahko govori politik iz ulice, a ne minister! Zakaj sedaj o tem govorite, ko še ni Radičevcev! — Predsednik zveni in v zvala poslance, naj vendar poslušajo ministra. — Ljuba Davidović: Čudno, kako se sedaj mudi, na druga vprašanja se pa čaka po 6 mescev. — Minister pravi, da je bilo nujno odgovoriti, ker so Radičeve trditve o tajnih točkah samo akcija pritrditvi in spodkopavanje naših nacionalnih interesov v Makedoniji v zvezi z najkvalifitnejšimi sovražniki našega naroda. — Dr. Koršec kliče, da je to laž, ravno nasprotno pa resnica. — Oglasi se tudi podpredsed. skupščine Bakič, Črnogorec, ki trdi, da so Slovenci glasovali, naj se Skader preda Albaniji. — Klici: To ni res! Ne ve kaj govori! Velik hrup. Minister Ninčić pa ponavlja: V imenu kraljevske vlade čast mi je izjaviti, da ona vedno in enako energično brani srbske kakor tudi hrvatske interese — — — Radikal Stepanović bi rad navajal zagrebško resolucijo, pa govori o «dalmatinski» republiki. Demokrati vpijejo: Molči, če ne veš kaj govoriš! — Dalmatinske republike nikdar ni bilo, pač pa je bila dubrovniška republika! Kakor Bosna leta 1909, nadaljuje radikal, tako je bila tudi Reka za naš težka žrtev, ki se pa ne sme pripisati modri in državniški vladi g. Pašiča, ampak izdajalski politiki Radiča. — Zemljoradnik Miletič: Dober vam je bil Radič pri protokolu, sedaj ga pa obrekuje! — Musliman Baljič: Vse to iz strahu — Hanibal ante portas. — Govornik hoče zavračati trditve, da bi morali biti tudi Makedonci deležni pravic narodnostnih manjšin. Neki demokrat vpadla v besedo: Kaj boš ti govoril o Makedoniji! — radikali pa vpijejo: Nema Makedonce, Srbi sur tamo! — Demokrat odgovarja: Pri volitvah ste pa le agitirali s plakati v makedonskem narečju! — Radikal zopet pride do besede ter se sklicuje na dve tisoč mrtvih, ki so padli za Makedonijo, da tam ni narodnostne manjšine, da ni Makedoncev, temveč sami — Srbi.

Po svetu.

Bolgarska vlada in Makedonci. Bolgarska vlada je izvršila številne aretacije voditeljev in zaupnikov makedonskega pokreta v zapadni Bolgariji, to je ob naši meji ter je aretirance odvedla v vzhodno Bolgarijo in stavila pod nadzorstvo. V Bolgariji radi tega nekateri nacionalistični listi napadajo Cankovo vlado, ki se pa s svojim nastopom proti «makedonstvujušim» tudi v Beogradu ne more pridobiti zaupanja, češ, da je vse to samo na videz in krinka za razne nevarne naklepe.

Ogrski atentatorji pred sodiščem. Te dni se vrši v Budimpešti razprava proti političnim atentatorjem Josipu Marffy in tovarišem, ki so obtoženi, da so izvršili več atentatov z bombami. Tako so položili bombe v francosko poslaništvo, kjer so atentat še pred eksplozijo odkrili; tudi bombni napadi na sodnijo, okrajno glavarstvo in čehoslovaški konzulat se pripisujejo njim. Zagovarjati se morajo še radi napada na poslanca Rossy-ja in urednika Miklosa ter radi napada na Elizabetsko klubovo poslopje. Okrivljeni so člani društva «Probujajočih se Madžarov».

Obletnica nemškega Centroma. Nemški centrum obhaja letos 53 letnico svojega obstoja. Centrum se je ustanovil leta 1871. po nezabnem Windthorstu. Bil je iz početka obrambna organizacija proti Bismarkovemu vsepruskemu centralističnemu in protikrščanskemu nacionalizmu. Prvi možje centra so bili pravi mučeniki za svobodo vere, vesti in reseničnega nemštva proti prusaštvu. Centrum je kmalu narastel in tvoril največjo utež izpočetka proti pruskemu absolutizmu, potem pa še proti socialni demokraciji. Ob prevratu 1918—19 je stopil v koalicijo s socialno demokracijo, da se izdela demokratična ustava, od letos naprej pa tvori blok z meščanskimi strankami ob dobrohotni opoziciji socialistov in v rezkem nasprotju proti novopruskemu fašizmu. Centrum je bil vedno dosleden. Njegovo sedanje geslo je iniciativna zunanja politika v smislu pomirjenja Evrope v soglasju s papeškimi enciklikami in prizadevanji angleške delavske stranke. Centrum bo tudi v bodoče vodilna stranka Nemčije.

Zadnji turški kalif. Nova Kemalova Turčija energično podira vse, kar je še ostalo iz dobe sultanovega absolutizma. V ponedeljek je narodna skupščina odpravila še kalifat ter tako porušila ostanke dobe islamske cerkvene države. Prej je bil vladar-sultan politični in kot kalif tudi verski poglavar države. Leta 1922 je bil odpravljen sultanat in sedaj je odstavljen Abdul Medžid II. tudi kot kalif ali verski poglavar ter mora zapustiti državo. Abdul Medžid, rojen leta 1868 itak ni bil nikdar pravi sultan, ampak samo prestolonaslednik zadnjega sultana Mohameda VI. Odstavljeni kalif vzame s seboj 67 princev in princes ter dobi za vse skupaj samo 300 tisoč turških funtov odpravnine. Odpotuje v Švico, od tam se pa misli preseliti v Egipt.

Turško nemška pogodba. Pogodba med Nemčijo in Turčijo je bila te dni podpisana v Berlinu. Pogodba ima samo namen, obnoviti prijateljske in diplomatske stike med obema državama. Uredila so se tudi nekatera trgovska vprašanja. Pogodba je popolnoma podobna oni med Turčijo in Anglijo.

Kriza belgijske vlade še vedno ni rešena. Z odstopom stare vlade je vse pričakovalo, da bodo sestavili novo socialdemokrati. Ti so pa stavili pretežke pogoje, kakor razpust zbornice, kar je bilo nesprejemljivo. — Nato so izpremenili nekoliko svoje zahteve ter bi pod sledečimi pogoji prevzeli vladno: Konec okupacijske politike, boj proti draginji živil in dobrohotna rešitev reparacijskega vprašanja. Dvomljivo pa je, da bi kralj njihov program sprejel, ker s tem bi se Belgija Franciji popolnoma odrekla, kar po mnenju drugih strank nikakor ne bi bilo umestno. Pričakovati je torej, da bo kralj poveril sestavo nove vlade kakim vplivnim osebam iz liberalnih ali klerikalnih krogov.

Belgijski socialisti proti francoski politiki. Pariški listi poročajo, da so belgijski socialisti popolnoma spremenili svojo dosedanjo politiko, ki je šla sporedno s Francijo, ter zahtevajo danes obustavo zasedbe v Porubarju, pobijanje draginje in ureditev reparacijskega vprašanja. To stališče je skoraj popolnoma istovetno z zahtevami angleške delavske stranke.

Rusko-rumunska pogajanja. Začetek pogajanj med Rusijo in Rumunijo na Dunaju bo najbrž 10. marca. V četrtek se je rumunska delegacija že napotila na Dunaj; pred odhodom se je vršila konferenca članov delegacije z ministrskim predsednikom Bratianom. — Dunajske konference se bo udeležil tudi zunanji minister Duca. Delegacija bo na konferenci zahtevala absolutno priznanje treh točk in sicer 1. nedotakljivost mednarodnih pogodb ter po njih garantiranih pravic, 2. vrnitev rumunskega zlogata zaklada ter arhivov, ki se nahajajo v Moskvi, ali pa priznanje primerne svote za odškodnino; 3. opustitev vsake boljševiške agitacije na rumunskem teritoriju. Kako se bo Rusija zadržala proti tem zahtevam, se ne da ugotoviti. Značilno pa je to, da bo vodstvo ruske delegacije prevzel mesto Joffeja, Manulinski, ki je znan kot trd, nepopustljiv v mešetarenjenju, dočim je Joffe zelo spreten diplomat, toda preveč popustljiv. Stališče rumunske delegacije na konferenci bo težavno, ker Rumuni še ne vedo, s kakšnimi protizahtevami pride sovjetska delegacija. Rumunija zahteva od Rusije brezdvomno zelo veliko, če pomislimo, na kak roparski način si je prisvojila Besarabijo, glede katere vlada v Rumuniji še vedno strah pred Rusijo. Na dunajski konferenci bo Rumunija sigurno skušala doseči od Rusije priznanje Besarabije kot sestavni del Rumunije.

Beleške.

Bolesti srbijanskega patrijota. Znani srbijanski patrijot Krsta, Cievarič izraža v svojem listu željo, naj bi mu bilo dovoljeno, da bi lahko govoril narodni skupščini vsaj iz galerije. V slučaju, da bi se mu to dovolilo, bi on znesel te-le svoje bolesti pred parlament. Kako za Boga milega zamore ostati narodna skupščina mirna v očigled dogodkom v Makedoniji. Iz Makedonije ravno, ako se ne bo nastopilo od strani vlade z vso energijo, se bo razlila katastrofa preko cele naše tržave. Tedaj, ko se bo to zgodilo, bodo poslanci vikali, a bo že davno prepozno. Druga bolest, ki mrcvari gospoda Cievariča je položaj, katerega zavzemajo Turki v naši državi. Turki danes gospodarijo na Kosovem in po svoji volji prestavljajo ter odpuščajo iz službe srbijanske uradnike, ki niso turkofili: Vlada Srbije je danes odvisna od dobre volje Turkov in to je eden najžalostnejših pojavov v našem državnem življenju. Tretja bolest, ki gnjavi pravi srbijanske patrijote, pa je servilnost, katero kažejo beograjski državniki napram avtonomistom in to posebno proti bivšemu habsburško-iskemu agentu Radiču. Nikola Pašič, ki je stal na čelu Srbije, ko je proglasila boj za osvoboditev in ki je stal na čelu do zmage, ta veliki Nikola Pašič prosil danes Stefana Radiča za milost. Ravno letos je dočkal srbski narod, ki je prelil tolikanj krvi za osvobodjenje, največjo sramoto, katere ne bo mogel več prenašati. V očigled ravnokar naštetim bolestim pravih srbijanskih patrijotov pravi Cievarič, je tudi potrpežljivost srbskega naroda pri kraju.

Onevne novice.

+ GOSPOD NADUČITELJ ANTON HERZOG.

Kakor bi tresnilo iz jasnega neba, nas je potrla pretuzna novica, da je naš mnogozaslужni gospod nadučitelj Anton Herzog dne 27. februarja 1924 nepričakovano za vselej zatisnil oči. Po obedu, ko je hotel iti nazaj v svojo priljubljeno šolo, se je mrtev zgrudil, zadet od srčne kapi. Zadnji dve leti se je sicer večkrat tožil, da se ne počuti dobro, vendar tako naglega konca ni nihče pričakoval na pragu 58. leta njegovega življenja. Z g. Ant. Herzogom je njegova družina izgubila draga in skrbnega očeta, šola in župnija Sv. Križ pa v marsičem nenadomestljivo moč.

Rojen v Ljutomeru se je izšolal v Mariboru, nato kratko časa učitelj v Verzeju, od takrat pa celih 37 let pri Sv. Križu, kjer si je kot vesten nadučitelj in spreten organist nabral venec neprecenljivih zaslug. Z njim se je podrl eden izmed zadnjih stebrov versko-nravne šolske vzgoje v našem okraju, saj je bil eden izmed zadnjih reprezentantov onega učiteljstva, ki ne vstpa o rokoma samo posvetitvi znanosti v glavo, ampak jim

skupno s katehetom skuša privzgojiti ljubezen in strah božji, ki sta edini in pravi temelj naše časne in večne sreče. Navdušen za svoj vzvišen poklic je ves gorel za resničen prosohen križevske šole; sam do skrajnosti vesten in točen je zahteval isto tudi od drugih vedoč, da nič ne pomaga še tako razkošna šolska palača, če ne deluje v njej vzorno učiteljstvo. Prav je cenil tudi vzgojni pomen dobrega vzgleda, zato se ni pomišljal skupno s šolarji pristopiti k mizi Gospodovi in voditi njihove molitve pri šolarskih mašah.

Svojo muzikalno nadarjenost in izvežbanost je postavil v službo Cerkve ter kot izvrsten organist nad 25 let z veliko vnemo popeval k časti božji in gojil ljudsko, kakor tudi umetno cerkveno petje. Sedaj pa je za vselej utihnil njegov polni glas, njegovi spretni prsti mirujejo odslej pod grudo zemlje.

Da bi ostal z mladino v stiku tudi po izstopu iz šole, je pred 35 leti pomagal ustanoviti naše bralno društvo, bil je njegov prvi tajnik, pozneje časten član, ves čas pa iskren prijatelj in podpornik.

Kot družabnik je bil prav prijeten in zabaven, za vsakega je imel prijazen besedo, živel je skromno in priprosto ter bil za vsako najmanjšo uslugo silno, pa odkritosrčno hvaležen.

Za časa vojske, ko smo imeli pri nas vse polno vojaštva, je vodil tudi županske posle, kar mu je narejalo mnogo skrbi in sitnosti in povzročilo tudi prvi napad srčne bolezni, ki ga je zdaj pobrala.

Kako ga je vse cenilo, je pokazal njegov veličasten sprevod dne 29. februarja 1924. Pred hišo žalosti mu je njegov ovdoveli pevski zbor zapel žalostinko: «Vigred se povrne, vse se oživi, ali prijatelja sem nazaj nikdar več ne bo!» Potem so njegovo truplo ponesli v cerkev, kjer je duhovščina opravila zanj mrtvaško sv. opravilo ob sodelovanju istega pevskega zbora. Nato so se šolska mladež, stanovski tovariši in tovarišice, zastopniki oblasti in organizacij, duhovščina in ljudstvo v nepregledni množini zvrstili okoli njegovega groba, ki se je dosti prezgodaj odprl za tako žrtev.

Tu je ob splošni ginjenosti najprej ocenil velike zasluge nepozabnega pokojnika njegov osebni prijatelj domači gospod župnik in dekan Ivan Weixl, sam solnih oči, za njim zastopnik učiteljstva g. nadučitelj K. Mavrič, v imenu križevske šolske mladine pa se je poslovil od rajnega g. učitelja Ant. Vrabl. Ko je učiteljski moški zbor odpel za slovo «Blagor mu», so se oglasila še nežna otroška grla s svojo žalostinko, pri kateri se je vnovič porosilo marsikatero oko. Težkih src smo se ločili od dragega pokojnika želeč mu, naj mu dobri Bog, kateremu je odkrito služil in ki nikomur ne ostane nič dolžen, v večnosti obilo poplača vse, kar je dobrega storil šoli in župniji Sv. Križ.

Počivaj v miru, prijatelj! Na svidenje nad zvezdami! Gospej soprogovi-vdovi, otrokoma in drugim sorodnikom veljaj naše najiskrenejše sožalje. Križevčani, ki ste po večini njegovi učenci, ohranite dobrega nadučitelja Antona Herzoga v najblažjem spominu. — F. O.

Državne obveznice na 20 odstot. pri markiranju denarja. Po usodi 20 odstot. bonov se je že čisto povpraševalo in od vlade je bilo danih že nešteto obljub, vmes pa tudi posebno značilnih izjav, kakor je na primer ta, da so odtegljaji «davek za osvobojenje». Finančni minister je sedaj na vprašanje Jugoslovanskega kluba za devno tako-le pojasnjeval: To je zadeva, ki se zavlačuje že 4 leta od 1920 dalje, ko so ti denarji bili odvzeti, a so še vedno neizplačani. Če se vprašamo, zakaj je prišlo do take situacije, če objektivno sodimo, se ne more reči, da je temu kriva današnja vlada. Takrat, ko je teh 20 odstot. bilo odvzetih, je dr. Veljkovič obljubil, da bo teh 20 odstot. izplačal v gotovini ob priliki zamenjave starih avstroogrskih bankovcev. To je bilo uradno objavljeno in izdan poseben komunik, da je to narejeno radi tega, da se iz prometa potegnejo bankovci in da se na ta način dvigne vrednost našega denarja. Teh obljub pa ni niti tedanja vlada izpolnila, niti finančni ministar držal in izpolnil. Pozneje se je v finančnem zakonu jemala skozi tri leta odredba, da je teh 20 odstotkov smatrati za državni dolg, ki se mora v izvestnem roku vrniti. Bivši minister financ dr. Kumanudi je celo v proračunu vstavil večjo svoto, da se ta dolg povrne. Vnesel je torej posebno obveznost, da je notranje posojilo, ali ta obveznost ni držala. Sedanja situacija teh 20 odstot. je sledeča: Sama vsota tega dolga je neznan. Lahko si je misliti, kako neorganizirano se je pri tem postopalo, če se ne more dognati, koliko je točno iznašal dolg teh 20 odstot. Poleg tega so bila potrdila za odvzete svote izstavljeni od velikega števila organov in s tako različnimi podpisi in pečati, da ni nobene garancije in sigurnosti, da ni mnogo fazičiranih potrdil, ki bi se takoj predložila, če mi začeli izplačevati te bone. Iz tega ozira sedanja vlada že iz tehničnega razloga, četudi bi hoteli, nimo zmožnosti, izvrševati zahteve poslanca Škulja, da naj se tisočaki s ponarejenimi kolki izplačajo. — Iz tega sledi, da eni ministri niso hoteli, drugi pa niso mogli izplačati bonov, vsem je pa prav, da se ljudstvo oškoduje in da se njegov denar pridrži kot «davek».

Opasnost Reismanovega brega. Iz Jarenine poročajo: Okrajna cesta južno mimo Jarenine preko Sv. Jakoba v St. Jurij v Slov. gor. napravi ob odcepitvi od proge Maribor—Sv. Lenart po Reismanovem bregu moč no vijugo; ta konca na izhodni strani brega v strmino, katera je vozniki posebno pozimi silno nevarna. Tukaj se je pred leti ubila pri padcu z voza posestnica brega gospa Reisman, pred nekaj dnevi pa je malodane skoro zadelo ista usoda posestnika g. Jožefa Vernik s soprogom in sopotnika četvarjarja Flajžerja. Bogu se imajo zahvaliti, da so ušli z življenjem in se zdravijo, prva dva doma, tretji pa v javni bolnici. O. Reismanovem bregu

se je že mnogo govorilo in sklepalo, pa ničesar ukrenilo. Zato pa merodajne oblasti zganite se in storite potrebno, ako vam je mar varnost ljudi.

Odprta srca za revne šolarje. (Dopis iz Jarenine). Ob času, ko se najde malo sočutja do trpečega sobrata, je posebno razveseljivo slišati, da se najdejo odprte roke in odprto srce vsaj do največjih trpečih sirot. — do revnih otrok. Tako so priredili lovci v Jarenini v prid revni šolski mladini lovski večer, ki je prinesel lep čisti dobiček 2464 K. Gospod Klug iz Pesnice pa je nabral v isti namen ob pogrebu Gornikovega Lojzeka 700 kron, hudo prizadeti gospod oče umrlega Lojzeka pa je tudi daroval 500 kron. Bodi vsem dobrosrčnim gospodom lovcem in nelovcem za njihovo dobrotnost tukaj izrečena prisrčna hvala, posebno še gospodoma Tončeku Šantl in Lojzecu Gornik, ker sta aranžirala lovski večer. — Šolsko vodstvo.

Samomorilne nakane šentjurskega Drogenika. Iz popolnoma zanesljivega vira smo zvedeli, da je izjavil slaboznani šentjurski Drogenik, ki je prišel od zagriženega nemškutarja do jugoslovanskega patrijota in preko slabostjega kmetijca do radikala, v vlakcu od Celja proti St. Jurju, da je že popolnoma obupal in da se bo ali ustrelil, ali pa preselil iz St. Jurja. Zakaj neki si mrcvari gospod Drogenig svoje radikalne živce s samomorilnimi nameni? Najbrž mu je v hudi zimi zmrazil samostojno-radikalna agitacija. Šentjurski šolarji so pripovedovali pred nekaj dnevi, kako se je gospod Drogenig priklatil v peti razred deške šole in tamkaj hospitiral pri računstvu. Najbrž se je hotel naučiti toliko računstva, da si bo lahko «izrajtal», koliko bi znesle poslanske dnevnice, če bi sedel v Beogradu in gledal Pašiču brado. Starši so upravičeno ogorčeni, s kakor pravico hodi ta hinavski in breznačajni Drogenik v šolo hospitirati in motiti pouk. Pri vsej Drogenigovi radikalno-samostojni drznosti pa še moramo omeniti, da bi bilo škoda za smodnik in kroglo, ako bi se res Drogenig sam lotil iz samomorilnega namena svojega lastnega življenja.

Incident na italijanski meji. Na meji med Italijo in nami se dogajajo skoro dnevno incidenti, katere povzročajo ohole italijanske obmejne straže. Tako je pri Orehovici začel italijanski stražnik brez vsakega vzroka streljati na našo stražo, ki je morala iskati zaklonišče pred krugljami.

Novice iz južnih krajev. Zelo nevarno tatico so te dni obsodili v Subotici na 6 mesecev ječe. Tatica Dragica Konjović je goljufala ter sleparila okrog po Vojvodini in je izvabila od nekaterih oseb svote preko 100 tisoč dinarjev. Pri razpravi se je Dragica zagovarjala, da je v sorodstvu z nekaterimi beograjskimi ministri in kot taki so jej dovoljene goljufije, prevare ter tatvine. — Volkovi so se pojavili v celih gručah po vaseh v okolici Sarajeva. — Sedem črnogorskih tolovajev je pričakovalo ob cesti, ki vodi iz Morinja v Risan avtomobil, v katerem se je vozila četvorica trgovcev iz Erceg Novega. Razbojniki s otrgovce slekli čisto do gola in jih oropali gotovine za 50.000 dinarjev.

Nezgodna na železnici. Na železniško progo pri Prilepu v južni Srbiji se je navalila velikanska skala, sigurno težka kakih 10 tisoč kilogramov. Skala se je utrgala od kamenite stene, pod katero se vije proga. Ker je po progi ravno takrat peljal osebni vlak, bi lahko bilo prišlo do usodne nesreče, da strojevodja ovire ni pravočasno opazil ter ustavil vlak v zadnjem trenutku, da je bila lokomotiva oddaljena od skale le kakih par metrov. Osebni promet se sedaj vrši na progi s prestopanjem, dokler ovira ne bo odstranjena.

Smrt radi redukcije. V Somboru je izvršil samomor, prestrelivši si glavo, reducirani vojaški zdravnik dr. Witmann. V poslovnem pismu prijateljem ni navedel vzroka, ki ga je pritiral do tega koraka, obče pa je mnenje, da se je Witmann ustrelil radi redukcije.

Štiriletni otrok se zastrupil. V Piricah se je slučajno zastrupil 4 letni sinček posestnika Ignaca Bedija. Starši so odšli iz hiše, v kateri so pustili otroka samega. Dete je bilo sigurno žejno ter si je vzelo iz omare steklenico, v kateri je bila očetova kislina. Misleč, da je to voda, jo je izpilo. Ko so se starši čez nekaj časa vrnili domov, so našli otroka v smrtnem boju.

Pasje stekline v Dalmaciji. Po celi Dalmaciji se je nenadoma pojavilo veliko število steklih psov. Nekaj časa je steklina najhujše divjala v severnem delu, sedaj pa se je preselila bolj v južne predele. Zlasti okrog Dubrovnika steklih psov kar mrgoli in radi tega so oblasti bile prisiljene izdati naredbo, da se morajo ubiti vsi psi brez izjeme. Seveda je ta «pasja smrt» povzročila veliko žalost, zlasti po mestih, vendar je pri tako razširjeni bolezni edino zdravilo. Stekli psi so povzročili že mnogo nesreč. Nedavno je obgrizel tak pes nekega oficirja v Dubrovniku, ki se pa za ugriz ni dosti zmenil. Čez teden dni so se pojavile strašne posledice. Castnik je sam stekel ter po pordnevnih mukah umrl. Smrtnih slučajev vsled ugriza psov je bilo v Dalmaciji izredno veliko.

Smrt radi stekline. V Boki Kotorski je umrl te dni v groznih mukah komisar vojaške bolnice Hrvat, rodom iz Polja in sicer na steklini. Še pred Božičem lanskega leta ga je obgrizel pes. Rana se je gospodu komisarju lepo in brez obotavljanja zarasla, bil je čisto siguren, da pes ni bil stekel in je izven vsake nevarnosti. Cela dva meseca zatem, ko mu je rana zacelila, pa se je nenkrat pojavila na njem steklina. Hrvat je stekel in 5 močnih vojakov ga je komaj in komaj ukrotilo, ker je kaval ter grizel na vse strani. Popolna steklina ga je mačila samo en dan. Proti večeru usodepolnega dne se je za nekaj ur popolnoma pomiril in nato umrl čisto mimo.

Madžarski denuncijant. Dr. Egon Zedlik je bil advokat v Senti. Izvršil je veliko prevar in poneverjenj, da

ga je začelo preganjati subotiško državno pravdnništvo, ko je zvedel, da ga nameravajo aretirati, je še v zadnjem trenutku pobegnil na Madžarsko. Tu se je izdajal za pravega mučenika, katerega so v Jugoslaviji hoteli aretirati radi njegovega prijateljstva do Madžarov. Da svojo lojalnost še bolj dokaže, je začel denuncirati na Madžarskem živeče Jugoslovane, ter mnogo uglednih naših narodnjakov spravil v opasen položaj. Subotiško državno pravdnništvo bo sedaj skušalo potom madžarskega poslanika v Beogradu izposlovati izposlovati Zedlikovo izročenje.

Pogorela tovarna. V Senti je zgorela te dni velika tovarna špirta in konjaka. Požar je nastal vsled neopredvidnosti ter je v kratkem času objel celo poslopje, ki je pogorelo do tal s špiritom in konjakom vred. Škoda cenijo na 2 milijona dinarjev.

Število vojaških beguncev na Hrvaškem. «Službeni list» oznanja, da je bilo meseca januarja l. l. na Hrvaškem 572 vojnih beguncev. Meseca februarja je naraslo število na 1.261 oseb. Tekom dveh letošnjih mesecev se je nabralo na Hrvaškem 1833 oseb, ki so proglašene za vojne begunce.

Zima povzročila velikansko škodo v okolici Dubrovnika. Po dubrovniških okoliških vrtovih in njivah je povzročila letošnja huda in dolgotrajna zima nepregledno veliko škodo. Vse sočivje je zamrznilo in gnije, zamrznilo ter pozeble so tudi pomaranče in limone. — Breskve, ki so januarja v dubrovniški okolici v polnem cvetju, sedaj marca komaj malo odganjajo. Letošnja neobičajna zima bo ostala dubrovniški okolici v prebrihke spominu.

Prijava dolgov in terjatev v tujih valutah in v zlatu, nastalih pred dnem 1. marca 1919. V Uradnem listu št. 16 z dne 29. februarja 1924 objavlja ministristvo za trgovino in industrijo, oddelek za kreditne naprave in zavarovanja v Beogradu poziv na vse fizične in pravne osebe v tuzemstvu, naj v lastnem interesu takoj prijavijo svoje dolgove in terjatve, ki jih imajo iz časa pred 1. marcem 1919 v tujih valutah ali v zlatu — izzemljivi avstro-ogrski krone — proti fizičnim in pravnim osebam v avstrijski republiki. Prijave se morajo poslati naravnost gornjemu oddelku ministristva za trgo vino in industrijo z nastopnimi podatki: 1. Upnikovo in dolžnikovo ime in njiju priimek, nadalje naslov enega ali drugega. 2. Valuto in znesek dolga ali terjatve. 3. Obrestno mero. 4. Kdaj je dolg (terjatev) nastal? Kako? Na kakšne činjenice se opira in kdaj so nastale te činjenice? 5. Kaj služi za kritje dolga? 6. Ali so se vršila doslej pogajanja za poravnavo dolga (poplačilo terjatve) in s kakšnim uspehom? 7. Vse druge važne podatke. Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo opozarja vse interesente na ta poziv z vabilom, da ji zaradi pregleda in informacije pošljejo prepise svojih predmetnih prijav.

Iz Maribora.

«Tabor» obsojen radi častikraje. Včeraj je bil pred sodnico obsojen odgovorni urednik «Tabora», ki je pred več meseci obrekoval novinarja g. Gmajnerja. Gospoda okrog «Tabora» bi se rada ponašala tudi s stanovsko vzajemnostjo, pokazala jo je pa tako, da je eden iz najene srede enega tovariša-novinarja po hajduško pričakoval na cesti in pretepal, drugega pa ponovno obrekoval.

Javno vprašanje mestnemu očetu Andreju Bahunu. Gospod Bahun tako rad briše prah iz občinskih odborov in mestnih svetnikov, ki niso socialpatrijoti v mestni posvetovalnici in pa po «Volksstimci». Gospoda Bahunu priporočamo kot neustrašenemu boritelju zoper korupcijo, naj vpraša enkrat pri javni občinski seji g. sodruga župana Grčarja: zakaj se skoró vsak mesec peljeta on, Viktor Grčar in pa g. ravnatelj Boltavzar v Zagreb in Ljubljano, kjer naročata in prosita na posodo v kompaniji filme za mestni kino? Te rajže v Zagreb in Ljubljano se plačujejo iz mestne blagajne in stanejo presneto veliko. Po našem skromnem mnenju bi zadostovalo, ako bi se vozil po filme samo eden, na primer g. Boltavzar, a da potuje na občinske stroške g. župan, ki se razume na presodbo filmov toliko kot zajec na boben, spadajo ti nepotrebni županovi izleti v knjigo o korupciji socialpatrijotov. Torej, gospod mestni papa Bahun, sedaj smo Vam razložili zadevo z županovimi potovanji na občinske stroške, javno tozadevno interpellacijo prepustimo Vam, zagovor pa sodrugu Grčarju.

Usposobljenostni izpiti za osnovne in meščanske šole pred izpraševalno komisijo v Mariboru (na drž. moškem učiteljskišču) se prično dne 23. aprila 1924 ob 8. uri zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pristup k usposobljenostni preizkušnji naj se predložijo po šolskem vodstvu pravočasno okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najkasneje do 15. aprila v rokah izpraševalne komisije. Prošnje naj se pišejo na celo polo in kolkujejo s 5 in 20 din., vsaka priloga pa z 2 din. M. Pirc, predsednik.

Postne pridige v stolnici bo imel letos kn. šk. duhovni svetovalec, profesor Ivan Vreže, pričenski prihodnjo nedeljo, vsako nedeljo in na Veliki petek ob 5. uri zvečer.

Ljudska univerza. V ponedeljek predava ob 8. uri zvečer v kazinski dvorani o Bolgariji bivši art. kapetan g. Makso Kovač.

Ne zamudite priti danes zvečer ob pol 8. uri v Lekarniško ulico 6 poslušati XVIII. predavanje Prosvetnega kartela v Mariboru. Predava prof. dr. J. Somrek o radiotelegrafu in radiotelefonu. Opozorite na to znanje in prijatelje; vslop je vsakomur prost.

Ljudski oder v Mariboru uprizori v soboto dne 8. marca ob 8. uri zvečer v Lekarniški ulici 6 zopet Meškovo dramo «Mati». — Vstopnina po 8, 5, 3 in 2 D.

Ljudski oder v Mariboru. Važna seja uprave bo danes, v petek, ob 8. uri zvečer v navadnih prostorih. Člani uprave naj pridejo točno. Predsednik.

Boj draginji. V nedeljo, dne 9. t. m. se vrši ob pol 10. uri v veliki dvorani Narodnega doma velik javen shod, ki bo glasen in resen protest proti neznosni draginji in korupciji, ki se je razpasla v naši državi. Po shodu bo obhod po mestu.

Razstava gradbenih načrtov. Kakor znano je Kreditna in stavbena zadruga «Mojmir» v Mariboru sklenila od 9. do 16. marca prirediti v veliki kazinski dvorani razstavo gradbenih načrtov s posebnim ozirom na cenene, praktične malostanovanjske hiše, samske domove, primerne tudi za obrtnike z delavnicami v hiši. Ker se žele te razstave udeležiti tudi vnanji interesenti, se je otvoritev preložila od 9. na 16. marca za zaključkom 25. marca. Prijave se sprejemajo do 10. načrti za otvoritev do 13. marca, med čas do zaključka tudi pozneje dospelji načrti, aki se pravočasno prijavijo. Udeležba je prosta posebnih pristojbin in prost je tudi obisk razstave. Po otvoritvi se vrši istotam prvi občni zbor zadruge «Mojmir».

Anketa za povzdigo gradbene akcije. Med razstavo gradbenih načrtov v Mariboru, se vrši tudi anketa glavnih interesentov za povzdigo gradbene akcije in s tem v zvezi za rešitev stanovanjskega vprašanja. V to svrhu pripravljajo za razpravo iz dosedanjih izkušenj najbolj praktične nasvete, ki se formulirajo v konkretnih predlogih za spomenico na naslov centralne vlade, občin in drugih za to vprašanje pristojnih korporacij. Poseben interes za udeležbo na tej anketi, imajo naše stavbene zadruge, oziroma društva, za katere bo ta prilika važen historičen korak razvoja, ker naj bo to prva prilika, ko so doslej med seboj nepoznane stavbene zadruge seznanijo in sestanejo za skupen nastop pri vladi. Interes pa imajo tudi vsa gradbena podjetja, zastopniki industrije in trgovine in vsi oni, ki žele priti do svojega lastnega doma. Anketa je določena na dne 19. marca ob 10. uri dopoldne poleg razstavne dvorane. V slučaju zadostne udeležbe na dan otvoritve razstave 16. marca se vrši prva anketa že istega dne popoldne. Prijave je nasloviti na zadrugo «Mojmir», Maribor.

Občni zbor Kredite in stavbene zadruge «Mojmir». V nedeljo, dne 16. marca po otvoritvi razstave gradbenih načrtov se vrši prvi občni zbor zadruge. Običajni red, ki je razviden na uradni deski zadruge je združen tudi z zanimivimi predavanji; pristop tudi nečlanom.

Invalidi in vojne vdove. V nedeljo, dne 9. marca vsi na invalidsko zborovanje, katero sklicuje mariborska podružnica Udruženja vojnih invalidov. Zborovanje se vrši dopoldne ob 9. uri v prostorih gostilne Orovič v Vetrinjski ulici.

Električnega toka ne bo v nedeljo od 7. do 12. ure.

Prosveta.

Umetniška akademija mariborskih srednješolcev. Vršila se je v ponedeljek, 3. t. m. v Narodnem gledališču. Stopil sem k nji z vedno radovednostjo in pričakovanjem pri obisku mladih: kaj nam bodo povedali, česa obsodili. Po dvajsetminutni zamudi pričetka, kar mladini vsekakor ne pristaja, je govoril osmošolec g. Kreft — menda gibalo cele akademije — svoj prolog za občinstvo. Učinkoval bi bil vsaj trenutno, da ga ni povedal z neko nervozno zadržanostjo, ki ni bila na mestu. Rečem, da prolog ni naznanil programa umetniške akademije, kakor smo je pričakovali mi. Nič kaj svetlega ni bilo v njem, ne pravega mladinskega vzleta. Bile so bolj mrkogledne besede, ki ne vzbude veselja. — Glasbenih točk akademije ne bom presojeval, ker ne morem biti za to merodajen. Videti pa je bilo v njih še najsvetlejšje utrinke akademije; ugajalo je zlasti sviranje violinsti Franceta (če sem ime prav, slišal) in Klasično igranje na klavirju. — Troje jih je nastopilo z recitacijami svojih pesmi: Kopriva, Krošelj in Ferme. Da srednješolec pesmi kuje in pesnikuje, je slovenska srednješolska tradicija. Precej svojega je zame povedal še Kopriva. Sicer pa je neprimerno soditi resnično vrednoto posameznih pesmi po tem načinu, ko padajo z odra, ne da bi mogel človek ujeti vsako besedo in pretehtati nje veličino. Vsekakor pa bi bile recitacije prišle bolj do veljave, če jih bi bilo manj, in te resno izbrane, dobro naštudirane. Pesmim nobenega izmed treh ne bi mogel odreči vsakršne veljave, a vsem je skupna preveč vidna ustrojnost po vzorih, pri enem manj, pri drugem več. Lastnega doživlja in presnavljanja je v pesmih še prav malo nakazanega, a mogoče je pri vseh treh grajenje v pozitivno smer. Kateri dogradi najvišje? — Junak večera je hotel biti Bratko Sila (pseudonim) s svojo tragedijo o «Nemoči». Že ko sem bral nepotrebne in neprimerno komentarije o «Nemoči» v dnevem časopisju, sem bil uverjen o neuspelosti mladega poizkusa. Uprizoritev sama je to nedvomno potrdila in je bila v programu akademije nevaren strel, ki ne more zadeti najboljšega. Ne gre tu toliko za to, kdo jo je napisal in kaj je resnica v nji, temveč za to, kdo jo je vse gledal in ob kakšni priliki je bila «Nemoč» uprizorjena. Sila sam je nedvomno mislil «Nemočjo» najboljšo. Čisto pa je pozabil misliti, da mladeniška prekipevala naphanost še ni življenje z dušo in telom, da še je do skladne ubranosti težavna pot. Tudi ne gre, da bi človek neplodno spočeto domnevo postavil javnosti na ogled z zakrkujenim prepričanjem: le takšna je resnica. «Nemoč» je ravno zanikanje vsega, prvi čemur se je hotel Sila z vso akademijo postaviti, za to tudi njegov prolog ni bil s tem ubran. S tem je tudi povedano, da umetniška akademija mariborskih srednješolcev tokrat ni bila ravno na najboljših temeljih in da je bilo v nji več ali vsaj toliko miraka ko jutranje zar-

je. Pogrešali smo onega belosvezega mladinskega obležja, ki bi morali biti lastno taki prireditvi in ki v nas neprisiljen, osvežujoč mladinski polet in razcvet. In končno še mnenje, da naj nastopajo pri srednješolski akademiji res samo srednješolci. — Josta.

Dr. Vinčo Sarabon:

Zgodovinske anekdote.

(Dalje).

Avtografi.

Na straneh 60 in 61, 2. zvezka Zgodov. anekdot smo govorili o avtografi. Navedli bomo še par značilnih slučajev.

Ne posebno vljudno je odgovoril neki dami veliki italijanski komponist Giuseppe Verdi (1813—1901). Več tednov ga je že oblegala in prosila za podpis, in zapisal ji je v album: «Pridni otroci si ne smejo s prstom snažiti nosa in ne smejo lagati. Lepe in dobre gospe ne smejo zahtevati avtografov od starih, čemernih in godrnjavih ljudi. Rajši naj nabirajo ljubavna pisma Verdi.»

Pisatelja Varnhagena von Ense (1785—1858) je prosil znani draždanski knjižničar dvorni svetnik Gustav Klemm, naj mu izposluje podpis pisateljice Bettine Arnim (1785—1859). Ljubezniva Betina je na želje Varnhagena Klemmu takole pisala: «Ali ste Vi tudi lak norec, ki nabira podpise, ko jih vendar ne morete vzeti seboj v večnost? Nikdar bi ne bila kaj takega od Vas mislila.» Prav gotovo je nehal nabirati.

Robert Southey (1774—1843) je bil znamenit angleški pesnik, poln živahne domišljije in slikovitega izražanja. Večina njegovih pesnitev ima za predmet samo tuje kraje in osebe. Bil je tudi zgodovinar; napisal je zgodovino Brazilije, življenje admirala Nelsona itd. Seveda so ga nabiraki podpisov neprestano preganjali; da bi se jih rešil, je rekel svoji poznejši ženi, pesnici Karolini Ani Bowles, naj pošlje vsem nabiralcem podpisov najprvo cenik, in potem se bo podpisal. Seveda so se nabiraki avtografov polastili tudi tega pisma in je bilo pred približno dvajset leti prodano v Londonu za veliko svoto. Povedati moramo, da je angleški funt šterling enak 20 šilingom in da je bil šiling toliko kakor znaša predvojna krona in 20 vinarjev. Naša predvojna krona je bila pa malo več kakor dinar ali lira. Šiling se razdeli na 12 pence. Koliko je danes funt šterlingov, beremo vsak dan v časnikih. Tisto zanimivo pismo se je glasilo takole:

«Robert Southey naznanja, da mu prinašajo podpisi velik dobiček, in objavlja zato svojim prijateljem in ostalemu občinstvu tale cenik; podpisi so zajamčeno pristni.

	Funt stert.	Šilingov	Pence
Navaden podpis	—	3	4
Navaden podpis, zelo lepo spisan	—	6	8
Navaden podpis, z geslom ali svetopisemskim izrekom	—	13	4
Navaden podpis, s še nenatisnjenim stihom	1	1	—
Podpis z verzom, nalašča za tisti namen napravljenim	3	3	—
Podpis s sentimentalnim verzom, pa ne nad šest vrstic	5	5	—
Podpis s humorističnim verzom	7	17	6
Podpis z vljudnim ali celo ljubeznivim dostavkom	10	10	6

Tomaz Carlyle (1795—1881) — izgovori: karlajl — doma na Skotskem, je bil znamenit zgodovinar, modroslovec, pisatelj satiričnih romanov itd. Tudi njega so lovci na avtografi zelo preganjali. Neki tak nadlegovalec ga je na koncu izredno dolgega pisma vprašal, če mu je zelo neprijetno, ako ga kakšen odkritosrčen častilec prosi za podpis. Odgovoril mu je samo tole: «Da, strahovito neprijetno! Tomaz Carlyle.» Hoteč biti nevljuden se je podpisal in je tako izpolnil nabiralčev željo.

Prav isto napako je napravil slavni moderni dramatik Bernard Shaw (roj. 1856, izgovori: šo). Neka angleška igralka ga je prosila za podpis in mu pisala, da bi se zadovoljila tudi z eno samo besedo. Shaw ni nikdar napravil te usluge; ker pa se umetnici ni hotel za-meriti, se je usedel in je zapisal: «Zal mi je, da ne morem ustreči Vaši želji in Vam zato ne morem poslati svojega podpisa, Bernard Shaw.»

(Dalje prihodnje).

Hiša majerja (šiferja), neoženjenega, za takoj. Kaminski Andrej, Sv. Jurij ob Pesnici, p. Zgor. sv. Kungota. 158

Hišem viničarja z najmanj 4 delovnimi močmi za takoj. Predstaviti se mora. Slovenska ulica 8, I. nadstropje, Maribor. 157

Mladi lovski psi, čiste pasme se prodajo. Sulzer, Loška ulica 2, Maribor. 159

Prodajam dva lepa črna konja 3 in 6 let stara, 15.3 visoka za težko in lahko vožnjo, vsega prosta. Josip Nekrep, Maribor, Smetanova ulica 59. 153 3-1

Proda se dva teška konja za 12.000 din. in raznovrstni vozovi. Skladišče: Meljska cesta 29. 156 2-1

Velika izbira sukna za ženine in neveste, tiskovine, platna vseh vrst itd. se dobi po znižanih cenah pri J. Trpin, Maribor, Glavni trg 17. 49 10-1

Mala usnjarna (Lederei), pol ure od Maribora, devet oralov zemljišča, majhen vinograd, sadonosnik, hiša, majhen vinograd, sadonosnik, hiša, spredaj enonadstropna, klet, usnjarna z bazeni, cemetnimi kadmi, vse v dobrem stanju, gospodarsko poslopje s hlevom in prešo, svinjak, se proda ali da tudi v najem. Se lahko takoj vseli in začne obratovati. Vprašati pri lastniku: Pergler, Maribor, Mlinška ulica 44. 74 6-1

Najlepše darilo, za vsakega je in ostane knjiga »Babilonska uganka«. Dobi se v vseh knjigarnah.

Za- za- pom-

ni si soseda, kar ti povem, ako rabiš

volneno blago

za ženske ali sukno za moške obleke, tiskanine (druk), cefir, belo, rujavo ali pisano platno ter sploh kaj manufakturne robe, pojdi kupit v veletrgovino

R. Stermecki v Celje, kjer mi vsi kupujemo in kjer je največja zaloga in najnižje cene. Trgovci engros cene. Ceniki zastoj.

VOLTA

DOMAČA ŽARNICA

TOVARNA VOLTA P.D. MARIBOR

Polenovke

suhe in namočene, lečo, grah, slive, orehe, najfinejšo banatsko moko, različno specerijsko blago, garantirano plombirano seme štajerske in lucerne detelje, krmne pese, travno seme vseh vrst cvetlično in zelenjadno po najnižjih cenah priporoča

Ivan Sirk

MARIBOR Glavni trg. MARIBOR

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Klobuke

perilo

čevlje

dežne plašče, dežnike, nogavice, kravate itd, kupite najceneje pri

Jakobu Lah, Maribor, Glavni trg 2.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

KUPUJE

se vedno le najboljše in najceneje za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje

Iskušena

viničar

se takoj sprejme pod ugodnimi pogoji. A. Viher, Maribor, Koroška cesta 53. 284

Kdor hoče

dobro zobno kremo, naj se prepriča, da je to le

„ITO“

ki se povsod dobi.

Dežne ponjave

za vozove in konje, gamaše, nahbitke, potne kovčke in turbice,

gonline jermen

v vseh šrinah i. t. d. priporoča

Ivan Kravos, Maribor

Aleksandrova cesta 18
Slomškov trg 6.

CUNJE

krojaške, suknjene in plaine ne odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter.

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaskimi odpadki in vilitino.

Halo! Halo!

Vedite, da kupite razno manufakturno in razno drugo blago, kakor tudi volnena in svilna mlinska sita najceneje v trgovini

MARTIN SUMER, Konjice. Slovenija. 757 50-1

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

Voršič,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnita brezplačno!

Šrite „Stražo“!

Centralna banka, d. d. Zagreb, podružnica Maribor

javlja, da je spremenila vsled fuzije z Banko za trgovino, obrt in industrijo, d. d. Zagreb in s Centralno eskomptno i mjenjačno banko, d. d. Zagreb svoj dosedanji naziv v

Centralna banka za trgovino, obrt in industrijo, d. d. Zagreb, podružnica Maribor.

Vse bančne posle izvršuje pod nespremenjenimi pogoji.

Kdor zida ali popravlja hišo,

kupi po najnižji ceni

nosilec (traverze), žičnike (žreblje) cement, strešne lepenke itd. kakor vsake vrste železnine pri

IVA KORAŽIJA, MARIBOR

Aleksandrova cesta 42. — Meljska cesta 1.

TRGOVINA Z ŽELEZNIHO

Na drobno!

Na debelo!

Vprašajte za cene!

Vprašajte za cene!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

- a) Za otroke:
  - Kvišku srca, 35, 36, 47 D.
  - Rajski glasovi, 58, 62 D.
  - Prijatelj otroški, 7.50, 8.50 D.
- b) Za odrasle:
  - Bogomila, 22, 25 D.
  - Pobožni kristjan, 15 D.
  - Ceščena Marija, 47, 52 D.
  - Nebesa naš Dom 68, 80, 90 D.
  - Venec pobožnih molitev, 40 D.
  - Venec pobožnih pesem, 15 D.
  - Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov 12 D.
  - Kvišku srca! Pesmarica (sl. obr.), 15 D.
  - Premišljevanja za celo leto I in II del, 32 D.
  - Družba vednega češčenja. Dvo molitveni uri, 3 D.
  - Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src, 6 D.
  - Vir življenja, 29, 41 D.
  - Bog med nami, 20 D.
  - Večno življenje (rdeča obreza) 24 D, (zlata obreza) 33 D.
  - Nebeška hrana I. in II. del, 29 in 41 D.
  - Priprava na smrt, 29 D.